

Sygn. akt V KK 299/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gierszon

SSN Przemysław Kalinowski

Protokolant Anna Kowal

w sprawie **P. K.**

skazanego z art. 244 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 22 października 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego
od wyroku Sądu Rejonowego w Ś.

z dnia 24 sierpnia 2011 r.,

**I. uchyla zaskarżony wyrok i P. K. uniewinnia od zarzucanego
mu czynu, a wydatkami postępowania obciąża Skarb Państwa;**

**II. wydatkami postępowania kasacyjnego obciąża Skarb
Państwa.**

UZASADNIENIE

P. K. został oskarżony o to, że w okresie od 17 maja 2011 r. do 19 maja 2011 r. w B. nie zastosował się do zakazu opuszczania miejsca pobytu bez zgody sądu - orzeczonego wobec niego postanowieniem Sądu Rejonowego w P. - Wydziału IV Rodzinnego i Nieletnich z dnia 10 września 2010 r. jako środka wychowawczego w postaci umieszczenia w młodzieżowym ośrodku wychowawczym - w ten sposób, że samowolnie opuścił Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w B., do którego został skierowany, tj. o przestępstwo z art. 244 k.k.

Prokurator Rejonowy w Ś. w akcie oskarżenia zawarł, uzgodniony z P. K., wniosek o wydanie wyroku skazującego wobec oskarżonego bez przeprowadzenia rozprawy, tj. w trybie art. 335 § 1 k.p.k., i wymierzenie mu za ten czyn kary 3 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat i oddanie go w okresie próby pod dozór kuratora sądowego.

Sąd Rejonowy w Ś. wniosek ten uwzględnił i wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2011 r., uznał oskarżonego za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, stanowiącego występki z art. 244 k.k. i za to na podstawie art. 244 k.k. wymierzył mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności; na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 2 k.k. wykonanie wymierzonej oskarżonemu kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 3 lat próby, zaś na podstawie art. 73 § 2 k.k. oddał oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora sądowego.

Wyrok ten nie został zaskarżony i uprawomocnił się w dniu 31 sierpnia 2011 r.

Kasację od tego wyroku na korzyść skazanego wniósł Prokurator Generalny. Zaskarżając wyrok w całości, zarzucił mu: rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego materialnego - art. 244 k.k., polegające na błędnej wykładni, iż zachowanie P. K., polegające na samowolnym oddaleniu się z orzeczonego wobec niego postanowieniem sądu umieszczenia w młodzieżowym ośrodku wychowawczym jest równoznaczne z niestosowaniem się do wyodrębnionych w tym przepisie rodzajów zakazu, nakazu lub obowiązku, w tym zakazu opuszczania miejsca pobytu bez zgody

sądu, podczas gdy jego zachowanie nie wyczerpało ustawowych znamion czynu zabronionego wskazanych w tym przepisie.

Stawiając taki zarzut Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie P. K. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co skutkuje jej uwzględnieniem w trybie określonym w art. 535 § 5 k.p.k. Rację ma skarżący, że sąd *meriti*, w ślad za prokuratorem, dokonał wadliwej subsumcji ustalonych okoliczności faktycznych pod przepis art. 244 k.k., co skutkowało niezasadnym przypisaniem oskarżonemu tego przestępstwa. Dane zawarte w aktach sprawy nie pozostawiają bowiem jakichkolwiek wątpliwości, że P. K. na mocy postanowienia Sądu Rejonowego P. z dnia 10 września 2010 r., został umieszczony, w oparciu o przepis art. 6 pkt 9 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r., Nr 33, poz. 178 ze zm. – dalej jako u.p.n.), w młodzieżowym ośrodku wychowawczym tytułem środka wychowawczego (k. 2 akt), zaś w dniu 17 maja 2011 r. z ośrodka w B. samowolnie się oddalił, by zostać do niego doprowadzonym w dniu 19 maja 2011 r. Wbrew opisowi ujętemu w zarzucie aktu oskarżenia, w treści postanowienia z dnia 10 września 2010 r., nie zawarto rozstrzygnięcia, w którym zakazano by nieletniemu opuszczania ośrodka wychowawczego. Takiego zastrzeżenia zresztą być tam nie mogło, albowiem formuła orzeczenia tego środka jest wskazana w sposób precyzyjny w art. 6 pkt 9 u.p.n. Wprowadzie przedmiotem ochrony art. 244 k.k., zamieszczonego wśród przestępstw przeciwko wymiarowi sprawiedliwości, generalnie jest respektowanie orzeczeń sądowych, to jednak penalizowane są tylko takie zachowania, które polegają na nie stosowaniu się do wskazanych w tym przepisie rodzajów zakazów, nakazów lub obowiązku powstrzymywania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach (por. np. wyrok SN z dnia 29 września 2010 r., IV KK 227/10, Lex 603799). Skoro zatem warunkiem odpowiedzialności karnej za to przestępstwo jest, aby sprawca złamał orzeczony wobec niego przez sąd określony zakaz, nakaz lub obowiązek, to jawi się jako oczywiste, iż postanowienie o umieszczeniu nieletniego w młodzieżowym

ośrodka wychowawczym na podstawie art. 6 pkt 9 u.p.n. nie ma takiego charakteru, podobnie jak umieszczenie w zakładzie poprawczym (art. 6 pkt 10 u.p.n.). Nakaz ścisłej interpretacji znamion czynu zabronionego oraz zakaz wykładni rozszerzającej (*nullum crimen sine lege scripta*) uniemożliwiają także uznanie, że postanowienie o umieszczeniu w młodzieżowym ośrodku wychowawczym zawiera również orzeczenie wobec nieletniego, poddanego umieszczeniu w takim ośrodku, zakazu jego opuszczenia. Wypada wskazać, że nawet w przypadku ucieczki z zakładu poprawczego wobec nieletniego mogą być stosowane środki dyscyplinarne lub te przewidziane w regulaminie zakładu poprawczego (art. 90 c § 1 i 2 u.p.n.), a zachowanie takie nie wyczerpuje również znamion przestępstwa z art. 242 § 1 k.k. (por. uchwałę 7 sędziów SN z dnia 18 czerwca 1985 r., VI KZP 8/85, OSNKW 1985, z. 11-12, poz. 86; wyrok SN z dnia 3 czerwca 1987 r., V KRN 138/87, OSNP 1988, z. 8, poz. 83). Zatem dookreślenie w opisie czynu zarzucanego, a następnie przypisanego, sformułowania, że oskarżony nie zastosował się zakazu opuszczania miejsca pobytu orzeczonego postanowieniem z dnia 10 września 2010 r. nie tylko nie wynikało z treści tego postanowienia, ale także nie miało jakichkolwiek podstaw normatywnych, a zatem nie mogło stanowić podstawy do pociągnięcia oskarżonego do odpowiedzialności karnej.

Jest więc oczywiste, że skazanie oskarżonego nastąpiło z rażącym naruszeniem przez sąd *meriti* przepisu art. 244 k.k., a jego skutkiem było niesłuszne skazanie oskarżonego za ten czyn. Zważywszy zaś na to, że umieszczenie nieletniego w ośrodku wychowawczym jest orzeczeniem środka wychowawczego, a nie pozbawieniem wolności, to ucieczka z takiego ośrodka nie tylko nie wyczerpuje znamion czynu z art. 244 k.k., ale także nie stanowi przestępstwa z art. 242 § 1 k.k. (zob. np. wyrok SN z dnia 6 listopada 1976 r., VI KRN 378/76, OSNKW 1977, z. 3, poz. 24). Z uwagi na powyższe należało zaskarżony wyrok uchylić, a na podstawie art. 537 § 2 k.p.k. oskarżonego uniewinnić od zarzucanego mu czynu.